

Studia Biblica Slovaca

Ročník 1

2009

Číslo 2

Offprint

Katolícke biblické dielo

Studia Biblica Slovaca je časopis zameraný na skúmanie Svätého písma Starého a Nového zákona predovšetkým zo stránky filologickej, historickej, exegetickej a teologickej.

Vydáva Katolícke biblické dielo, Svit, s cirkevným schválením.

Imprimatur: Mons. František Tondra, spišský diecézny biskup, č. 1-06 zo dňa 3. 1. 2006

Nihil obstat: Anton Tyrol

Šéfredaktor: Blažej ŠTRBA (Badín)

Redakčná rada: Jaroslav BROŽ (Praha, CZ) - Peter DUBOVSKÝ SJ (Roma, I) - Pavol FARKAŠ (Nitra) - Peter FEDOR (Prešov) - Juraj FENÍK (Drienov) - Sr. Júlia Daniela ISKROVÁ OP (Ružomberok) - Róbert JÁGER (Prešov) - Jozef JANČOVIČ (Bratislava) - Róbert LAPKO (Košice) - Milan SOVA (Bratislava) - Peter ŠOLTĚS (Oestrich-Winkel, D) - Jozef TIŇO (Bratislava) - František TRSTENSKÝ (Spišské Podhradie) - Pavol VILHAN (Roma, I) - Sr. Gabriela Ivana VLKOVÁ OP (Olomouc, CZ)

Za lektorovanie všetkých článkov zodpovedá redakčná rada.

Jazyková úprava: Elena Slaná

Zalamovanie: redakcia

Na príprave publikácie sa podieľali aj Mária Mihulcová, Zuzana Škrinárová, Jozef Šoška a Martin Kňazek.

Príspevky v slovenčine alebo češtine, alebo knihy na recenziu prosíme adresovať na jednu z adries:

Redakcia *Studia Biblica Slovaca*, Blažej Štrba, Banská 28, 976 32 Badín (Slovakia), tel.: (00421) 048/418 22 42, fax: (+421) 048/418 22 08, studiabiblica@xaver.sk, www.biblica.sk,

František Trstenský, Teologický inštitút, Spišská Kapitula 6, 053 04 Spišské Podhradie (Slovakia), tel.: (00421) 053/419 41 80, f.trstensky@centrum.sk.

Príspevky sa požadujú tak v elektronickej podobe (disketou alebo pripojeným dokumentom e-mailu, podľa možnosti v Microsoft Word formáte s typom písma Times New Roman), ako aj vo vytlačenej forme (A4, riadkovanie 1,5). Ak sú používané iné typy písma pre hebrejčinu a gréčtinu ako v BibleWorks, tak upresniť aké. Príspevok typu článok alebo poznámka musí byť doplnený zhrnutím nie dlhším ako 150 slov, jeho anglickou verziou a zoznamom bibliografie. Nevyžiadané exempláre sa späť neposielajú. Redakcia si vyhradzuje právo na jazykovú a štylistickú úpravu prijatých príspevkov.

Objednávku posielajte na Katolícke biblické dielo alebo na adresu redakcie.

Bankové konto: 400827 4864, IBAN: SK28 7500 0000 0040 0827 4864.

Články časopisu sú abstrahované v troch svetových periodikách: *Old Testament Abstracts* ISSN 0364-8591, *New Testament Abstracts* ISSN 0028-6877 a *Elenchus of Biblica*.

Studia Biblica Slovaca

© 2009 by Katolícke biblické dielo, Svit

Katolícke biblické dielo, Jilemnického 32/A, 059 21 Svit (Slovakia), www.kbd.sk

Tlač: PUBLICA, publica.nitra@gmail.com

Printed in Slovakia

ISSN 1338-0141

EV 3744/09

Abstrakty a recenzie

Abstrakty

Journal of Biblical Literature 127 (2008)

Journal of Biblical Literature (skratka JBL)¹ je štvrtročenkou renomovanej biblickej spoločnosti Society of Biblical Literature (www.sbl-site.org). Ročník 2008, ktorý je už 127 v poradí, ponúka tieto príspevky:

1. číslo – jar 2008

5-18: **Katharina D. Sakenfeld** z Princeton Theological Seminary vo svojom príspevku *Whose Text Is It? (Komu patrí tento text?)* skúma otázku privlastňovania si biblického textu a jeho posolstva v piatich rovinách: rozdielne metodologické prístupy; náboženská vs. sekulárna interpretácia; židovsko-kresťanské vs. iné čítanie; rozdielne spoločensko-kultúrne a politické dimenzie; odborné vs. bežné čítanie.

19-35: **Jeremy D. Smoak** z University of California sa v článku s názvom *Building Houses and Planting Vineyards: The Early Inner-Biblical Discourse on an Ancient Israelite Wartime Curse (Stavanie domov a sadenie viníc: Prvotná vnútro-biblická rozprava o starovekej izraelskej kliatbe v čase vojny)* zaoberá kliatbou nachádzajúcou sa v Dt 28,30: „Vystavíš si dom, lež iný bude v ňom bývať. Vysadiš si vinicu, a nebudeš ju oberať“ a jej použitím v biblických textoch prorokov 8. – 7. stor pred Kr.. Literárnu analýzu textu porovnáva autor s aktuálnou historickou situáciou Izraela.

37-51: Američan **David E. Bokovoy** z Brandeis University ponúka vo svojom príspevku יקב ויהירו בבית יקב *Invoking the Council as Witnesses in Amos 3:13* (שמועו והירו בבית יקב *Zvolávanie rady ako svedkov v Am 3,13*) analýzu verša Am 3,13: „Čujte a dosvedčte v Jakubovom dome, hovorí Pán, Jahve, Boh zástupcov.“ Vychádza z toho, že božstvá v literatúre antického Blízkeho Východu sú predstavované vždy v nejakej rade, zhromaždení, ktorému vládne hlavné božstvo. Autor článku je toho názoru, že podobne ako v Ž 50,4-7, aj v tomto prípade ide o miesto, kde sa hovorí o takomto zhromaždení.

53-70: **Andrei A. Orlov** z Marquette University sa vo svojej štúdií *Praxis of the Voice: The Divine Name Traditions in the Apocalypse of Abraham (Použitie hlasu: tradície Božieho mena v Apokalypse Abraháma)* venuje slovanskému prekladu hebrejského textu Apokalypsy Abraháma. Skúma použitie dvoch rozdielnych tradícií Božieho mena a prichádza k záveru, že slovanský preklad Apokalypsy Abraháma svedčí o polemickom spojení týchto tradícií s mystickou Merkabah tradíciou.

¹ Štvrtročienka je dostupná prostredníctvom EBSCO vedeckých humanitných databáz Academic Search Complete, alebo Humanities International Complete, ktoré sú ponúkané cez univerzitné knižnice, alebo cez www.cvtisr.sk.

71-79: Americký biblista **Michael C. Legaspi** z Creighton University sa v príspevku *Job's Wives in the Testament of Job: A Note on the Synthesis of Two Traditions* (Jóbove ženy v Testamente Jóba: Poznámka k syntéze dvoch tradícií) zaoberá dvomi biografickými tradíciami o Jóbovej žene, ktoré syntetizuje spis Testament Jóba z 1. stor. pred Kr.. Tieto tradície podávajú rozdielny pohľad na jej pôvod: jedna pochádzajúca z rabínskeho komentára Jóbov targum hovorí, že ňou bola Dina, dcéra praotca Jakuba, kým druhá tradícia – dosvedčená v LXX – hovorí o arabskej žene Jobab. Autor skúma dôvody, ktoré viedli autora Jóbovho testamentu k syntéze, podľa ktorej bola Dina druhou Jóbovou ženou.

81-93: Maďarský autor **Sinai (Tamas) Turan** z Centra židovských štúdií pri Maďarskej akadémii vied si v článku s názvom *A Neglected Rabbinic Parallel to the Sermon on the Mount (Matthew 6:22–23; Luke 11:34–36)* (Nepovšimnutá rabínska paralela k reči na hore /Mt 6,22-23; Lk 11,34-36/) všima podobnosť použitia obrazov v Mt 6,22-23 s príbehom zaznamenaným v b. Ta'an.

95-132: Kanaďan **Anders Runesson** sa v príspevku *Rethinking Early Jewish-Christian Relations: Matthean Community History as pharisaic Intragroup Conflict* (Prehodnotenie raných židovsko-kresťanských vzťahov: Dejiny Matúšovskej komunity ako konflikt medzi farizejskými skupinami) snaží prostredníctvom spoločensko-vedného prístupu (social-scientific) charakterizovať skupiny, ktoré prenášali a redakčne spracovali tradície nachádzajúce sa v Matúšovom evanjeliu.

133-158: **J. Albert Harrill** z Indiana University publikuje článok s názvom *Cannibalistic Language in the Fourth Gospel and Greco-Roman Polemics of Factionalism* (John 6:52–66) (Kanibalský jazyk v štvrtom evanjeliu a grécko-rímska polemika frakcionárstva (Jn 6,52-66/), v ktorom sa snaží ukázať, že *topos* „kanibalského“ jazyka v Jn 6,52-66 sa v grécko-rímskej kultúre nachádza v polemikách o vylúčení neprispôsobivých členov skupiny.

159-164: **Jonathan Schwiebert** z Washington University vo svojej krátkej štúdií *Table Fellowship and the Translation of 1 Corinthians 5:11* (Spoločenstvo pri stole a preklad 1 Kor 5,11) poukazuje na základe gramatického používania spojky μηδέ na význam Pavlovho zákazu stolovania s nemravným človekom v 1 Kor 5,11.

165-171: Dvaja kanadskí biblisti **Stanley E. Porter a Andrew W. Pitts** analyzujú vo svojom príspevku τούτο πρότον γινώσκοντες ὅτι in *2 Peter 1:20 and Hellenistic Epistolary Convention* (τούτο πρότον γινώσκοντες ὅτι v 2 Pt 1,20 a helenistickej epistolárnej konvencii) uvedenú formuláciu a jej vzťah k predchádzajúcemu veršu a vyvracajú názor T. Callana, ktorý tvrdil, že ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν v 1,19 sa vzťahuje k τούτο πρότον γινώσκοντες ὅτι v 1,20 a nie k predchádzajúcemu slovesu ἀνατείλη v 1,19, ako sa to vo všeobecnosti prijíma.

173-194: **Bogdan G. Bucur** z Duquesne University sa vo svojom článku *Hierarchy, Prophecy, and the Angelomorphic Spirit: A Contribution to the Study of the Book of Revelation's Wirkungsgeschichte* (Hierarchia, prorocstvo a angelomorfný duch: Príspevok k štúdiu Wirkungsgeschichte Jánovej Apokalypsy) zaoberá niekoľkými miestami Apokalypsy, kde sa používa slovo πνεῦμα a porovnáva ich interpretáciu u Klementa Alexandrijského s interpretáciou vybraných moderných autorov.

2. číslo – leto 2008

209-222: **Roy E. Gane** z Andrews University odpovedá v príspevku *Privative Preposition ׀ in Purification Offering Pericopes and the Changing Face of "Dorian Gray"* (Vylučovacia predložka ׀ v perikopách o očisťovacích obetách a zmenená tvár „Dorian Gray“) na článok Jacoba Milgroma, ktorý použil Ganeovú vylučovaciu interpretáciu predložky ׀ pri chápaní systému očisťovacích obiet a poukázal na analógiu so známou novelou Oscara Wildea.

223-239: Izraelský biblista **Jonathan Ben-Dov** z Haify venuje v článku s názvom *Writing as Oracle and as Law: New Contexts for the Book-Find of King Josiah (Písanie ako orákulum a ako zákon: Nové kontexty pre hľadanie knihy kráľa Joziáša)* svoju pozornosť otázke formovania Pisma v časoch náboženskej reformy kráľa Joziáša a porovnáva rôzne spôsoby písania a ich hodnotu v predexilovom období v kontexte súdobej kultúry písania.

241-265: **Jeffery M. Leonard** v príspevku *Identifying Inner-Biblical Allusions: Psalm 78 as a Test Case (Určovanie vnútro-biblických alúzií: Ž 78 ako testovací prípad)* študuje na príklade Ž 78 metodológiu určovania alúzií v rámci Biblie a ich smerovanie. Nadväzuje na známu metodologickú prácu Fishbanea a dopĺňa ju o ďalšie zistenia.

267-289: Americký biblista **John Ahn** z Austinu v článku *Psalm 137: Complex Communal Laments (Žalm 137: Súbor spoločných nárekov)* sa usiluje určiť *Sitz im Leben* tohoto výkladovo náročného žalmu, ktorý potom analyzuje a následne konzultuje výsledky s najnovšími teóriami o sociálnej konštrukcii reality.

291-305: **Karin Adams** z University of Winnipeg v štúdiu *Metaphor and Dissonance: A Reinterpretation of Hosea 4:13-14 (Metafora a nesúlada: Reinterpretácia Ozeáša 4,13-14)* prezentuje svoj pohľad na metaforu prorockého použitia prostitúcie a dokazuje, že cieľom použitia známej metafory u proroka Ozeáša bola kritika náboženského odpadu izraelských žien.

307-337: Mladý americký biblista **Alex P. Jassen** z University of Minnesota sa zaoberá v článku *The Presentation of the Ancient Prophets as Lawgivers at Qumran (Predstavenie starovekých prorokov ako zákonodarcov v Kumráne)* problematikou kumránskych zákonodarných tradícií a analyzuje úlohu prorokov pri postupnom zjavovaní zákona. Práca posúva štúdium kumránskych zvitkov do zatiaľ málo prebádatej problematiky.

339-343: **Tzvi Novick** z Yale University v krátkom článku *The Meaning and Etymology of מִן (Význam a etymológia מִן)* skúma význam a etymológiu slova מִן, ktoré sa v kumránskych zvitkoch vyskytuje 14-krát v spise 4Q a ponúka vo svetle exegézy Gn 33,14 význam vlastníctva, na základe toho, že táto etymológia sa používala skôr vo vyššom exegetickom jazyku než v bežnej reči.

345-358: Ďalší biblista z Yale University **Jason Robert Combs** v príspevku *A Ghost on the Water? Understanding an Absurdity in Mark 6:49-50 (Mátoha na vode? Porozumenie absurdnosti v Mk 6,49-50)* ponúka nový pohľad na perikopu o Ježišom kráčaní po mori na základe porovnávania so súdobými predstavami o duchoch a ich konaní a aplikuje to na pochopenie Ježišovho tajomstva učeníkmi.

359-384: Austrálsky autor **David J. Neville** sa vo svojom článku *Moral Vision and Eschatology in Mark's Gospel: Coherence or Conflict? (Morálna vízia a eschatológia v Markovom evanjeliu: zhoda, alebo konflikt)* venuje tiež Markovmu evanjeliu a snaží sa určiť vzťah medzi nenásilnou Markovou kristológiou a etikou učeníctva a násilím v Markovej eschatológii.

385-396: **Thomas E. Phillips** zo San Diega v príspevku "Will the Wise Person Get Drunk?" *The Background of the Human Wisdom in Luke 7:35 and Matthew 11:19* („Opije sa múdra osoba?“ *Pozadie ľudskej múdrosti v Lk 7,35 a Mt 11,19*) rozoberá význam slova *sofia* v známom výroku „Múdrost' ospravedľujú všetky jej skutky“ (Lk 7,35; Mt 11,19) a jeho kultúrne pozadie.

397-408: Kanad'an **Al Wolters** v článku *IOYNIAN (Romans 16:7) and the Hebrew Name Yēhunnī /IOYNIAN (Rim 16,7) a hebrejské meno Yēhunnī/* ponúka namiesto latinského mena hebrejské *Yēhunnī* ako východisko pre určenie rodu diskutovaného mena *IOYNIAN* v Rim 16,7.

3. číslo – jeseň 2008

417-422: **Raymond Westbrook** a **Theodore J. Lewis** z The Johns Hopkins University v krátkej štúdiu *Who Led the Scapegoat in Leviticus 16:21?* (*Kto viedol obetného capa v Lv 16,21?*) odpovedajú na otázku z názvu novou interpretáciou „vhodnej osoby“, založenou na paralelných chetitských a gréckych tradíciách.

423-458: **Jacob L. Wright** z Emory University v článku *Warfare and Wanton Destruction: A Reexamination of Deuteronomy 20:19-20 in Relation to Ancient Siegecraft* (*Výzbroj a bezohľadné ničenie: nové skúmanie Dt 20,19-20 vo vzťahu k starovekému obliehaniu*) sa zaoberá problematikou zákazu v Dt 20,19-20 vo svetle spôsobov obliehania a vedenia vojny v staroveku.

459-476: **Harold Torger Vedeler** z Yale University v príspevku *Reconstructing Meaning in Deuteronomy 22:5: Gender, Society, and Transvestitism in Israel and the Ancient Near East* (*Rekonštrukcia významu v Dt 22,5: rod, spoločnosť a transvestizmus v Izraeli a starovekom Blízkom východe*) interpretuje zákaz prezliekania do mužských šiat v Dt 22,5 ako spoločenský fenomén spojený so zákazom kultových aktivít okolitých kultúr.

477-489: Kórejkanka **Yoo-Ki Kim** zo Soulu v článku *In Search of the Narrator's Voice: A Discourse Analysis of 2 Kings 18:13-16* (*Hľadanie rozprávačového hlasu: analýza rozhovoru v 2 Kr 18,13-16*) venuje pozornosť lingvistickým aspektom jednej z dvoch správ o Sennacheribovom ťažení proti Judsku v 2 Kr 18,13-16.

491-499: Švajčiariar **Philippe Guillaume** v príspevku *Dismantling the Deconstruction of Job* (*Odhalenie dekonštrukcie Jóba*) reaguje na článok André LaCocquea z minulého ročníka JBL a kritizuje jeho harmonizačné snahy v troch bodoch: Božia slabosť, Jóbove pokánie a obnova.

501-511: **Marko Jauhiainen** z Tampere vo svojom článku *Turban and Crown Lost and Regained: Ezekiel 21:29-32 and Zechariah's Zemar* (*Turban a stratená a znovuzískaná koruna: Ez 21,29-32 a Zemar u Zachariáša*) zhŕňa pokusy vysvetliť postavu *Zemar* v knihe proroka Zachariáša a poukazuje na Ez 21,29-32 ako na kľúč k výkladu.

513-527: **Dieter Roth** z Edinburgu v štúdiu *Marcion's Gospel and Luke: The History of Research in Current Debate* (*Marcionovo evanjelium a Lukáš: dejiny skúmania v prebiehajúcej diskusii*) hodnotí doterajšie výsledky skúmania vzťahu Marcionovho evanjelia a Lukáša s cieľom identifikovať chybné závery a poskytnúť užitočné poznatky v diskusii o kánone.

529-531: **Mark Kiley** zo St. Johns University v poznámke *Three More Fish Stories (John 21:11)* (*Ďalšie tri príbehy o rybách /Jn 21,11/*) ponúka na základe gematrie tri možnosti ako chápať číslo 153 v Jn 21,11.

533-566: **Laura Nasrallah** z Harvardu v štúdiu *The Acts of the Apostles, Greek Cities, and Hadrian's Panhellenion* (Skutky apoštolov, grécke mestá a Hadriánov Panhellenion) argumentuje, že Pavlove apoštolské cestovanie a geografia Skutkov sa najlepšie rozumie vo svetle súdobých opisov gréckych miest pod rímskou správou.

567-589: **Don Garlington** z Toronta v článku *Paul's "Partisan εκ" and the Question of Justification in Galatians* (Pavlovo "zákerne εκ" a otázka ospravedlivenia v Liste Galat'anom) poukazuje na dôležitosť správneho určenia významu predložky εκ v Pavlových listoch, zvlášť v Liste Galat'anom pre správnosť interpretácie ospravedlivenia.

591-614: Švédsky biblista **Thomas Kazen** zo Štokholmu v príspevku *The Christology of Early Christian Practice* (Kristológia prvokresťanskej skúsenosti) dokazuje, že obraz Ježiša ako eschatologického proroka bol základným kristologickým modelom v prvých kresťanských spoločenstvách.

4. číslo – zima 2008

625-634: Americký biblista **John T. Strong** v článku *Shattering the Image of God: A Response to Theodore Hiebert's Interpretation of the Story of the Tower of Babel* (Zatrasenie Božím obrazom: odpoveď na interpretáciu príbehu o babylonskej veži od Theodora Hieberta) pozitívne reaguje na článok Theodora Hieberta, ale zároveň uvádza niektoré výhrady, ktoré sa týkajú koncepcie Božieho trestu.

635-653: **Mark Leuchter** z Philadelphie sa vo svojom príspevku pod názvom *The Manumission Laws in Leviticus and Deuteronomy: The Jeremiah Connection* (Zákony o prepustení v Levitikus a v Deuteronomiu: Jeremiášova spojka) zaoberá otázkou vzájomného vzťahu legislatívnych tradícií v kódexe svätosti v knihe Levitikus a v Deuteronomiu a na príklade Jer 34 ukazuje možné riešenie.

655-669 **Jacob Stromberg** z Oxfordu v štúdiu *The "Root of Jesse" in Isaiah 11:10: Postexilic Judah, or Postexilic Davidic King?* („Koreň Jesseho“ v Iz 11,10: poexilový Júda, alebo poexilový dávidovský kráľ?) skúma novú interpretáciu „pňa Jesseho“, ktorá v ňom vidí komunitu, ktorá prežila exil a poukazuje na jej slabé stránky v porovnaní s klasickou interpretáciou v zmysle dávidovského kráľa.

671-695 **Raymond De Hoop** z Juhoafrickej Republiky v štúdiu *The Interpretation of Isaiah 56:1-9: Comfort or Criticism?* (Interpretácia Iz 56,1-9: útecha, alebo kritika?) snaží odpovedať na otázku o charaktere Izaiášových slov v Iz 56,1-9. Najprv odpovedá na otázku či Iz 56,9 je úvodom, alebo záverom a potom skúma, na koho sa vzťahuje označenie „služobníci yhwah“ a dokazuje, že Iz 56,1-9 je kritikou vedúcich izraelskej komunity.

697-701 **Ralph W. Klein** z Chicaga v príspevku *Were Joshua, Zerubbabel, and Nehemiah Contemporaries? A Response to Diana Edelman's Proposed Late Date for the Second Temple* (Boli Jozue, Zorobábel a Nehemiáš súčasníkmi? Odpoveď na navrhované neskoršie datovanie druhého chrámu od Diany Edelmanovej) kriticky reaguje na monografiu Diany Edelmanovej, ktorá navrhuje posun datovania posvätenia druhého chrámu z roku 516 pred Kr. do obdobia kráľa Artaxerxa (465-425 pred Kr.).

703-724: Juhoafričan **Louis Jonker** v článku *Who Constitutes Society? Yehud's Self-understanding in the Late Persian Era as Reflected in the Books of Chronicles* (Kto tvorí spoločnosť? Sebapochopenie Jehudu v neskoršej perzskej dobe ako je reflektované v Knihách kroník) sa venuje téme židovskej komunity v perzskej provincii Jehud a jej sebapochopeniu ako je zachované v textoch Kníh kroník a snaží sa ukázať spôsob, ako môže byť sociálna psychológia nápomocná pri biblickom výskume.

725-735: **Byron R. McCane** v zaujímavom príspevku *Simply Irresistible: Augustus, Herod, and the Empire (Jednoducho neodolateľní: Augustus, Herodes a ríša)* porovnáva dva najväčšie architektonické úspechy Augusta a Herodesa s cieľom prezentovať ďalšiu podporu novej perspektívy v hodnotení Herodesa, ktorý bol podľa nej šikovným vladárom, ktorý vedel čítať „znamená čias“.

737-758: **Ilaria R. E. Ramelli** z milánskej univerzity Sacro Cuore sa v štúdiu *Luke 16:16: The Good News of God's Kingdom Is Proclaimed and Everyone Is Forced into It (Lk 16,16: hlása sa evanjelium o Božom kráľovstve a každý je nútený vstúpiť doň)* venuje interpretácii slovesa βιάζεται v Lk 16,16, ktoré podľa nej je potrebné prekladať ako teologické pasívum.

759-780: **Paul B. Duff** z Washingtonu v článku *Transformed "from Glory to Glory": Paul's Appeal to the Experience of His Readers in 2 Corinthians 3:18 (Prešli „zo slávy do slávy“: Pavlova odvolávka na skúsenosť jeho čitateľov v 2 Kor 3,18)* analyzuje komplikované miesto v 2 Kor a tvrdí, že prechod zo slávy do slávy hovorí o minulej a prítomnej skúsenosti adresátov, nie o prítomnej a budúcej, ako sa to interpretovalo.

781-803: Kanadský biblista **John W. Marshall** v príspevku *"I Left You in Crete": Narrative Deception and Social Hierarchy in the Letter to Titus („Nechal som ťa na Kréte“: Naratívne klamstvo a spoločenská hierarchia v Liste Títovi)* študuje vzájomný vzťah medzi pseudonymitou listu, vzťahom medzi Pavlom a Títom, ktorý predpokladá text a štruktúrou hierarchie, ktorú list nastoľuje.

805-819: **Judith M. Lieu** z Cambridge university sa v článku *Us or You? Persuasion and Identity in 1 John (Nás, alebo vás? Presvedčenie a identita v 1 Jn)* snaží prostredníctvom rétorickej analýzy nájsť identifikačné prvky v argumentácii listu, ktoré by pomohli určiť jeho adresátov.

Štefan Novotný

Contents

Treaties

Horacio SIMIAN-YOFRE SJ

What is man? Psalm 8 – meditation on Genesis 1 – 2 105-115

Branislav KEUSKA

Theological message of Jesus' Farewell speech in John 13 – 17
in the light of the analysis of its literary genre 116-145

Róbert JÁGER

Gospel as an ancient *bios*. Definition of literary genre 146-165

Radoslav KOŠŠ

How is it with a Bible code? 166-177

Reflections

Daniel HARRINGTON SJ

Exegesis and Theology. Remarks delivered at a panel discussion
at the 2009 meeting of the Catholic Biblical Association of
America 178-180

Anton TYROL

Concept of preaching and sanctification in the priestly life and
activity according to Benedict XVI. and Letter to the Hebrews ... 181-189

Abstracts 190-195

Communications and references 196-202

Obsah

Štúdie

Horacio SIMIAN-YOFRE SJ

Čože je človek? Žalm 8 ako meditácia o Gn 1 – 2 105-115

Branislav KLUSKA

Teologické posolstvo rozlúčkovej reči Ježiša v Jn 13 – 17 vo svetle
analýzy jej literárneho žánru 116-145

Róbert JÁGER

Evanjelium ako antický *bios*. Definovanie literárneho žánru 146-165

Radoslav KOŠŠ

Ako je to s kódom Biblie? 166-177

Reflexie

Daniel HARRINGTON SJ

Exegéza a teológia. Pripomienky poslané počas panelovej diskusie
na zasadaní Americkej katolíckej biblickej asociácie, r. 2009 178-180

Anton TYROL

Koncept ohlasovania a posväcovania v kňazskom živote a účinkovaní
podľa Benedikta XVI. a Listu Hebrejom 181-189

Abstrakty 190-195

Oznamy 196-202